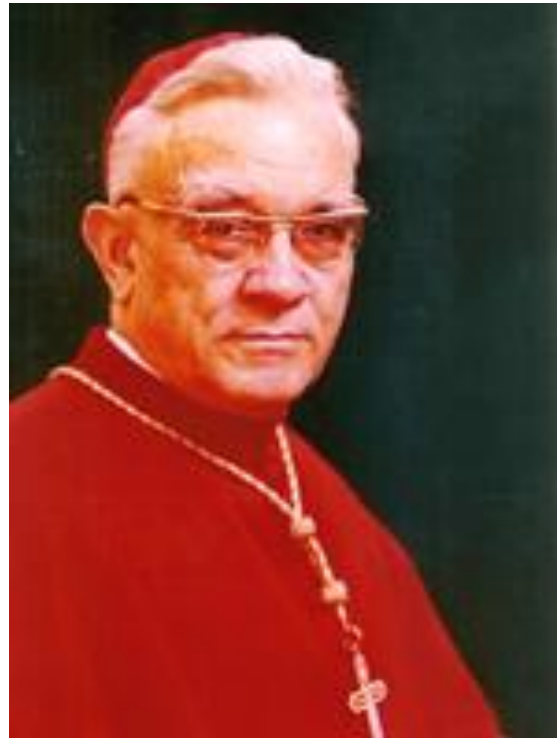

Lékai László bíboros

Dr. **Lékai László** (Zalalövő, 1910. március 12. – Esztergom, 1986. június 30.) bíboros, prímás, esztergomi érsek.

A meggyesett fa kizöldül... 1976. február 10-én nevezte ki VI. Pál pápa Lékai Lászlót esztergomi érsekké, aki a nyolcvanas évek katolikus egyházpolitikájának meghatározó alakjává vált. A "kis lépések prímása" feladatát abban látta, hogy az adott történelmi helyzetben a hazai katolikus egyház mozgásterét a lehető legjobban kihasználja, és számára viszonylagos nyugalmat biztosítson. Lékai László életútja: Lékai bíboros, Lung László néven 1910. március 12-én született Zalalövön, egy mélyen vallásos család első gyermekeként. Az elemi iskola elvégzését követően középfokú tanulmányait a nagykanizsai, majd - miután hatodikos gimnazista korában jelentkezett a veszprémi

egyházmegye szeminaristái közé - a veszprémi piaristáknál folytatta. Lékai egy későbbi interjúban megemlíti, hogy a papi hivatás választásának elmélyülésében és öntudatosodásában nagy szerepet játszott Krizsala Ferenc hittanár egyénisége, aki épp ezekben az években kezdett tanítani Nagykanizsán. 1928-ban a tehetséges fiatalembert egyházi előjárója Rómába küldte. Pappá szentelésére is az Örök Városban került sor 1934. október 28-án. A Gregoriana Egyetem növendékeként megszerzett teológiai doktorátusát követően 1936-ban hazatért egyházmegyéjébe. Rövid ideig káplán egy zalai faluban, majd hét éven keresztül a veszprémi hittudományi főiskola dogmatikatanára és szemináriumi prefektus. Időközben németes hangzású családi nevét Lékaira magyarosította. 1944. március első napjaiban XII. Piusz pápa Mindszenty József személyében új főpásztort nevezett ki az immár tíz hónapja üresen álló veszprémi egyházmegye élére. Novemberben a nyilasok Mindszenty mellett annak titkárát, Lékai Lászlót is a sopronkőhidai fegyházba internálták. Szabadulásuk után fél évvel Mindszentyből esztergomi érsek lett, Lékai pedig továbbra is titkári feladatokat látott el az új veszprémi püspök mellett. 1948-ban a kommunista hatalom egyházüldöző gépezete őt is utolérte: Balatonlellére, Murakeresztúrra, majd Zalaszentivánra helyezték plébánosnak. A hatvanas évek második felétől az államhatalom már együttműködésre kész, a maga egyházpolitikai célkitűzéseinek megvalósítására alkalmas személynek ítélte Lékait. Így kerülhetett sor veszprémi apostoli kormányzói és giruss-torasi címzetes püspöki kinevezésére 1972 februárjában. Ezt követte két év múlva - Mindszenty tisztségétől való megfosztása után - az esztergomi apostoli kormányzói, majd 1976-ban esztergomi érseki, illetve bíborosi kinevezése. Székfoglaló beszédében küldetésének lényegét két pontban foglalta össze: egyrészt Istenhez vezető, meleg szívű atya kíván lenni egyházmegyéjének, másrészt arra törekszik, hogy püspöktársai élén a valóságok talajáról irányítsa a magyar katolikus egyházat.

Főpapi jelmondata és címere reményt fejezett ki egy reménytelennek tűnő korban: "A megnyesett fa kizöldül" - fölötté népiesen díszített, virágos korsóba helyezett zöldellő ágacska. Egy évtizedes főpásztori működését fáradhatatlan lelkipásztori munkával végezte: bár az Állami Egyházügyi Hivatal elnökének beleegyezése nélkül semmit sem tehetett, mégis nap mint nap megkísérelt kis lépések útján eredményeket elérni. Kevesen emlékeznek már arra, hogy a magyar szent korona Magyarországra való visszatérésében Lékai László nagyon sok „kis lépést „ tett. Esztergomban 1977.december 29.-én helyezte el a Szent Tamás hegyi kápolna falán Becket Szent Tamás emléktábláját felelev enítve ezzel az esztergomi Bánfy Lukács érsek és a canterbury Becket Tamás érsek közötti kapcsolatot. Ezt a megemlékezést újíította fel a Rudnay Kultutális és Városvédő Egyesület a kilencvenes évek elején és megalapozta Esztergom és Canterbury közötti testvérvárosi kapcsolat megszületését. Lékai Bíboros Árpádházi Szent Margit margitszigeti kultuszát és Boldog Özséb esztergomi bazilikai kultuszát is felelevenítette 1979-ben. 1981-ben megkezdődhetett a Szent Gellért Lelkigyakorlatos Ház felépítése Leányfalun. Ugyanebben az évben a bíboros vezetésével megtartott máriaremetei zárandoklaton több ezren vettek részt. Szintén 1981-ben került sor Budapesten a XXIII. János pápáról elnevezett öregotthon felszentelésére. Sok nehézség árán sikerült beindítania a Pázmány Péter Hittudományi Akadémia levelező tagozatát, ahol a laikus hallgatók hároméves képzést követően szerezhettek diplomát. Nevéhez fűződik az ipolytölgyesi gyermekotthon létesítése. Rómában, a Magyarok Nagyasszonya-kápolna létrehozásával a külföldi magyarok találkozóhelyét, az anyaországbeliek zárandokhelyét kívánta megteremteni. Mindent megtett annak érdekében, hogy az egyház minél jobban erősödjék. Kis lépései az egyházellenes diktatúra korában jelentős lépéseknek számítottak. És, hogy nem tehetett nagy lépéseket, annak nem ő volt az oka, hanem a vele szemben álló sokkal erősebb és nagyobb hatalom. Többen megjegyzik, hogy senki nem tudott volna akkor az ő helyében nagy lépéseket tenni.

A Kádár-kor egyházpolitikáját képviselő Állami Egyházügyi Hivatallal élete végéig szívélyes viszonyt ápolit. *„Az egyház a néppel együtt megtalálta új helyét a szocialista társadalomban ...”* – fogalmazott bíboros-prímásként tett első nyilatkozatában. Nyilvános megszólalásaiban gyakran beszélt az állam és a katolikus egyház közötti viszony normalizálódásáról, noha nyugati egyházi megfigyelők szerint az ateista állam egyházpolitikáját a főpásztor regnálása alatt is a békepapi mozgalmat elutasító klérus nyílt vagy burkolt kényszerítése, illetve a szabad vallásgyakorlás korlátozása jellemezte. Kritikusainak válaszul VI. Pál pápa „realitásokhoz igazodó” politikájának iránymutatásait ajánlotta. *„A magyar állam és a katolikus egyház között kialakult jó viszony és a nemzeti összefogás elmélyítéséért, valamint a hazai és nemzetközi béketörekvések érdekében végzett kimagasló tevékenységéért”* az MSZMP XII. pártkongresszusán a Magyar Népköztársaság zászlórendjének rubinokkal ékesített kitüntetésében részesült. 1986. június 30-án halt meg, s az esztergomi bazilika altemplomában nyugszik.

1984-ben október 4-én, a Szent Vér templom felszentelésének ünnepén volt a főbúcsú. Ezen a napon a szentmisét Dr. Lékai László bíboros, esztergomi érsek végezte nagy számú hívő, papság és az Állami Egyházügyi Hivatal vezetőinek jelenlétében, (Ott volt Miklós Imre államtitkár is.) A bátai gyerekek élő képben jelenítették meg a bátai apátság alapításának történetét, a szentmise végén pedig a bíboros megáldotta a Nemcsics Endre által készített szabadtéri oltárt. A szentmisén Belon Gellért pécsi segédpüspök is részt vett. A rossz időjárás,

a zuhogó eső ellenére sok zarándok érkezett: Szeged, Csengőd, Szakcs, Kosd, Nagymányok, Bátaszék, Órtilos, Kürt (Csehszlovákia) településekről. Lékai László bíboros a következőket jegyezte be a templom vendégekönyvébe: A bártai Szent Vér nagybúcsúján először részt véve, zuhogó esőben a kegyelmek túláradását kívánom a szenthely papságára és zarándokaira L.L.